

Gjeterhund: Hva er bruksprov?

Forfatter

Cathinka Kjelstrup, NSG

Sammendrag

Mange gjeterhundeiere tror det er vanskelig å oppnå gjeterhundbevis, eller bruksprov som det kalles, på hunden sin. Andre mener at de ikke har behov for, eller ser noen mening med, å delta på gjeterhundprøver.

Publisert

2015

Referanse

Sau og Geit 4/2015

Utskriftsdato

10.11.2024 www.fag.nsg.no

Gjeterhund:

Hva er bruksprov?

Eksempel på å drive etter på gjeterhundprøve som går etter klasse 1.

Mange gjeterhundeiere tror det er vanskelig å oppnå gjeterhundbevis, eller bruksprov som det kalles, på hunden sin. Andre mener at de ikke har behov for, eller ser noen mening med, å delta på gjeterhundprøver.

Det er stadig noen som lurer på hva det å oppnå bruksprov innebærer. Noen tror kanskje man må være sirkusartist for å klare godkjent prøve, men det trenger man slett ikke. Et bruksprov er at hunden har oppnådd 60 poeng eller mer på en gjeterhundprøve. Har hunden nok erfaring fra arbeid hjemme på gården, så er det sannsynligvis nok trening til å klare oppgavene.

Å oppnå bruksprov kan både være vanskelig og lett, alt etter hvilken klasse hunden stiller til start i. Hvor vanskelig en gjeterhundprøve er for en hund og dens fører er både avhengig av hundens gener og hvor mye den er trent fra

før, men har selvsagt også mye med erfaringen til føreren. Likevel er det hunden og dens erfaring som er det mest avgjørende for om en klarer å oppnå godkjent prøve. I denne artikkelen skal vi komme nærmere inn på hvorfor vi arrangerer gjeterhundprøver og hva som skal til for å oppnå godkjent bruksprov.

Avl

Norsk Sau og Geit anbefaler at hunder som skal gå i avl har oppnådd godkjent bruksprov, altså minst 60 poeng i kl. I. Dette er for å sikre at de hundene (genene) som skal brukes i avl har bevist at de kan gjete. Dette vil også øke sannsynligheten for at avkommene har gjeterinstinkt. Gjeterhundprøvene ble opprinnelig startet for å ha et mål på dyktigheten til de hundene som skulle gå i avl.

I *Rasespesifikk avlsstrategi*, som avlsrådet for gjeterhund har utarbeidet, står det følgende om avl og bruks-egenskaper:

«Gjeterhundprøvene vi har i dag er utviklet over tid, og er tilnærmet lik i de fleste land som driver avl på border collie. De gjør oss i stand til å bedømme hundens instinkter og evne til å ta i mot lærdom, og å kunne arbeide rolig og konsentrert i til dels stressede situasjoner. De viser oss også at vi ivaretar de egenskaper vi er helt avhengige av i utviklingen av border collie som gjeterhund.»

Hva er en gjeterhundprøve?

Gjeterhundprøvene er delt inn i tre klasser. Klasse 1 gir oss svar på om hunden har de egenskapene vi er ute etter. I klasse 2 og klasse 3, med høyere vanskelighetsgrad, får vi sett mer av hva som «bor» i hundene. Vanskelighetsgraden i klassene øker fra klasse 1 til klasse 3, og skal måle oppgavene vi har i det daglige arbeidet med en gjeterhund.

Målet med en gjeterhundprøve

Målet med gjeterhundprøvene er å

kunne teste egenskapene til hundene, i samarbeid med fører. En får et inntrykk av hvor gode hundene er til å håndtere sau, under forskjellige forhold som kan oppstå i det daglige arbeidet med sau. Derav de ulike testene som henting av sau, driving, deling, singling, drive etter og sette sau i kve, som alle er oppgaver som kan være nødvendig når gjeteren går på sin daglige runde i beitet. Å vise hvor godt hundene mestrer disse momenta gjør at vi kan danne oss et bilde av hvordan gjeterhundene kan fungere i det praktiske arbeid på gården. Ved å bygge på de beste individene kan vi sikre gjeterhundrasenes utvikling med tanke på bruksegenskapene.

Hva består en klasse 1-prøve av?

Klasse 1-prøver er bygd opp slik at de skal ligne oppgaver en gjeterhund utfører i vanlig gårdsarbeid. Hunder som brukes i det daglige arbeid med dyra på gården bør derfor relativt enkelt kunne klare å gjennomføre en klasse 1-prøve og oppnå godkjent bruksprov – minst 60 poeng. Hundene skal hente sauer på en avstand på ca. 100 meter, deretter skal sauene rundt fører for så å drives ca. 50 meter før de skal gjennom en port. Disse avstandene kan variere i en viss grad fra arrangement til arrangement. Etter at sauene har passert første driveport, skal de drives etter fører gjennom driveport to. Det hele avsluttes med at sauene drives inn i kve.

Fører

Det er en svært viktig variabel når det gjelder gjeterhundprøvene – nemlig føreren. Mange vil si at en god fører kan få hvilken som helst hund gjennom en klasse 1-prøve og klare å oppnå bruksprov. Dette er neppe riktig. For å klare oppgavene må nok hunden ha et minimum av gjeterregnskaper. Det sies også at en god hund ikke trenger en erfaren fører, for den vil nærmest klare jobben aleine. Det er altså et vidt spekter av hunder med gode gener og erfaring. Konklusjonen er at de fleste gjeterhunder klarer å komme gjennom en klasse 1-prøve med litt trening og arbeidserfaring.

Hvordan trener man for å klare bruksprov?

Noen tips for å klare godkjent bruksprov på sin hund:

Kve er siste moment på gjeterhundprøve klasse 1.

Eksempel på driving foran fører på gjeterhundprøve.

Hund i praktisk arbeid.

- Bli med og se på gjeterhundprøver – terminlista for disse ligger på hjemmesidene til NSG.
- Les reglene for klasse 1. Disse ligger under fanen for gjeterhundprøver på hjemmesidene.
- Ta kontakt med ditt fylkes-/lokallag og spør om det er treninger eller aktivitet man kan bli med på.
- Finn en klasse 1-prøve på terminlisten og meld deg på.

Det er mye sosialt med å delta på gjeterhundprøver.

Forberedelser til en klasse 1-prøve

Det å drive sauer fra et jorde til et annet er god trening for en unghund. Alt hunden er med på i hverdagen på en gård kan settes sammen til en gjeterhundprøve. Setter du opp en liten bane på et jorde hjemme vil det være til stor hjelp. For da har du og hunden din på forhånd prøvd de momentene dere møter på gjeterhundprøven. Har man ikke mulighet til dette hjemme, kan man alltid kontakte noen i fylkes- eller lokallaget som kan være behjelpelig.

Prøvere regler

For å melde seg på en gjeterhundprøve må man være medlem av NSG. Dersom det er en vanlig prøve, dvs. ikke NM eller Lands-/Norgesserierprøve, stilles det ingen andre spesielle krav for å delta.

Det arrangeres ulike gjeterhundprøver i Norge. Vi kan forklare dette nærmere slik:

På en **DP (Distriktsprøve)** kan alle delta. Disse kan arrangeres enten som klasse 1, 2 eller 3 eller med alle tre klassene. Arrangør kan bestemme at det er deltakere fra fylket som har førsteprioritet, men dette opplyses gjerne på nettsidene om prøven, eller ved at en kontakter arrangøren direkte.

LP (Landsprøve). Disse går etter reglene for klasse 3 og er som regel en del av **Norgesserien eller NNC (Nord-Norgesserien)**. Påmelding til Norgesserien skjer via et eget påmeldingssystem på hjemmesidene til NSG.

FM (Fylkesmesterskap). Hvert fylke arrangerer FM, og her har de stort sett både klasse 1,2 og 3.

NM (Norgesmesterskap). Hvert enkelt fylke får tildelt kvoter etter et eget kvalifiseringssystem til NM.

Når arrangeres gjeterhundprøvene?

Hovedtyngden av prøver som blir arrangert avholdes fra august til ut i november. Det arrangeres også noen prøver utenom denne tiden. Mye av grunnen til at prøver avholdes om høsten er på grunn av tilgang på sau. På våren er det naturligvis få prøver på grunn av lamming. Noen få har likevel mulighet til å arrangere prøver også i denne tiden, men det er mer sjelden.

Sosialt

Det er mye sosialt og hyggelig som skjer på en gjeterhundprøve. Stort sett går praten om sau, og selsagt om hund og hundetrening. Å delta på gjeterhundprøver er en åleit måte å knytte nettverk med andre i samme yrke og med samme interesser. Når man først er «hektet» på gjeterhundinteressen, er det kun fantasien som setter grenser for hva man kan få til

med en hund i arbeid. Flere sier at de får mer ut av hunden hjemme og at hunden er enda bedre i det daglige arbeidet, enn det de klarer å vise på en gjeterhundprøve.

Helt til slutt

Om du ikke har noen erfaring med gjeterhundprøver, anbefaler vi at du drar på en lokal gjeterhundprøve i nærheten av der du bor for å få en hyggelig prat med gjeterhundfolket. Ta gjerne også en titt på hjemmesidene til NSG. Du finner mer om temaet under <Gjeterhund> og deretter <Gjeterhundprøver>. Her ligger informasjon om prøveregler, arrangørtips, de ulike mesterskapene som blir arrangert m.m. Ta også kontakt med ditt lokal- eller fylkeslag for mer informasjon om gjeterhundprøver og kravene til bruksprov.

Tekst og foto: Cathinka Kjelstrup

Norges største og beste utvalg av dyrehengere

Jyfa dyrehenger for traktor

Bateson traktorhenger, leveres i en og to etg.

Bateson Bil-Sau-Varehenger

Bateson Billhenger til sau/ gris/ storfe og hest

MYHRES maskinomsetning AS

3158 Andebu – Tlf 33 44 00 76

www.myhresmaskin.no